

20 Parasjah Tetsaweh תצוה (= Bevelen)

Thora: Sjemot 27:20-30:10

Hafterah: Jeechezkeel 43:10-27

Uit alle landen koos de Heilige, gezegend zij Hij, Eretz Israël en uit Eretz Israël koos Hij de Tempel en uit de Tempel koos Hij alleen het Heilige der Heilige uit. Overeenkomstig koos G'd Israël, en uit Israël koos Hij de Stam Levi en van de Stam Levi koos Hij Aharon... (Shemot Rabbah 37:4)

Tatsaweh is een andere soort *parasjah*. Zijn inhoud omvat:

- de keuze van Aharon en zijn zonen om respectievelijk Hogepriester en gewone priesters te zijn,
- de vervaardiging en het ontwerp van de kleren die zij moesten dragen wanneer zij bezig waren met hun taak, en
- instructies over hun wijding.

Onze studie zal deze werklijn nuttig gebruiken:

- Ambstgewaden van heiligheid.
- Ambstgewaden van heerlijkheid.
- Ambstgewaden van pracht.

Israël, het licht voor de naties.

De Wijzen die de *Thoragedeelten* bepaalden, gaven ons een commentaar, precies over de manier waarop zij de verdelingen maakten. We weten dat: "...de gewoonte de Wet van Mozes te lezen werd in de eerste eeuw van de gewone jaartelling (d.i. n.Chr.) ter dege bevestigd, zowel in Israël als ook in de Diaspora. Maar we zijn minder zeker over de preciese aard van de *Thoragedeelten*. Er schijnt gedurende de Tweede Tempelperiode een zekere graad van vrijheid of variatie geweest te zijn betreffende deze gedeelten. Bijvoorbeeld bestonden er tenminste twee cyclussen van voorlezingen. Er was een Jaarlijkse Cyclus, zoals de huidige in gebruik. Er was ook een Driejarige Cyclus, een drie (of zelfs een drie en een half) jaar cyclus. We weten ook dat volgens de *Mishnah*:

"modaliteiten van de voorlezingen zijn dus duidelijk genoeg aan het eind van de tweede eeuw, waarbij geen sprake van een vaste cyclus van voorlezingen was - of precieser - van een al vaste lijst van *Sjabbatlezingen*."

Bovendien laat de Babylonische *Talmoed* bewijzen zien van een duidelijk omschreven vaste verdeling van zelfs de *haftarah*, die tenminste vóór 500 n.Chr. werd gepraktiseerd. Maar velen zijn van mening dat de huidige vaste cyclus niet volledig werd gebruikt tot tenminste de Middeleeuwen.

Wanneer de *Thora* ooit in de verschillende gedeelten (porties) verdeeld werd, werd dat zo voor erg specifieke redenen gedaan. (Wij accepteren niet het traditionele rabbijnse gezichtspunt dat Mosje zelf de tekst verdeelde.) De verdelingen weerspiegelen iemands verstaan van de tekst. Dit brengt ons op een belangrijke vraag: Waarom was de korte sectie over de *menorah* aan het begin van deze *parasjah*, inclusief de onderwijzing over Aharon en het priesterschap? Zou het niet ingesloten moeten zijn in de voorgaande *parasjah* die over het meubilair van de *Misjkan* sprak?

Laat ons die zaak verder opnemen. Het schijnt dat Sjemot 27:20-21 in *Tetsaweh* geplaatst is om ons te onderwijzen, als we de betekenis van *Tetsaweh* volledig begrijpen, dat we duidelijker zullen zien hoe de Eeuwige Israël bedoelde om een licht voor de hele wereld te zijn en het te verlichten met de genade en de pracht van G'd.

Heiligheid, heerlijkheid en pracht.

De onderwijzing over de priestergewaden vangt aan met ons een werklijn te geven voor hun bespreking. Deze wordt gevonden in 28:2. Hier zijn drie woorden gebruikt om de aard van de priesterkleren te beschrijven: heiligheid, heerlijkheid en pracht. Als wij dit gedeelte langs deze lijnen analyseren, dan zullen wij misschien gemakkelijker inzien hoe Israël als een *menorah* voor de wereld kon functioneren.

Ambstgewaden van heiligheid

De Hebreeuwse frase *begedei kodesj* בגדי־קודש, vertaald als "ambstgewaden van heiligheid", bevat het gebruikelijke woord *kodesj*, gewoonlijk vertaald "heilig" - קודש. Toen we dit woord eerder bespraken, zagen we

het in verband met mensen gebruikt. Bijvoorbeeld Sjemot 19:5 zegt dat Israël een "heilige" natie moet zijn. Hier in 28:2 echter wordt het woord gebruikt in verband met een voorwerp, niet met een persoon. Dit kan enig licht werpen op zijn betekenis. Aangezien een voorwerp geen intrinsiek morele kwaliteiten kan hebben zoals een persoon, moet het woord "heilig" iets anders betekenen als zijn gewone gebruik - een religieuze morele status. Het uiteindelijk kan dat soort beschrijving wel insluiten, maar zijn basisbetekenis schijnt een apart zetten in te houden. Specifiek een apart zetten van alles om G'd te dienen.

Daarom werd de kleding die de priesters droegen niet voor iets anders dan voor G'ds doelen gebruikt. Vele andere voorwerpen die met de *Misjkan* of offeranden verbonden waren, werden ook door G'd "heilig" verklaard. De heiliging van voorwerpen in de *Thora* plaveide voor ons de weg om te begrijpen hoe een voorwerp zoals ons lichaam "heilig" verklaard kan worden. Het betekent niet dat er een of andere soort van een mystieke goedheid aan ons lichaam gehecht is. Het betekent eenvoudig dat G'd het niet wil gebruiken voor iets anders dan Zijn eigen doelen. Precies zoals de kleren voor de priesters voorwerpen werden voor G'd, apart gezet, zo ook dienen onze lichamen te dienen als "heilige ambtsgewaden" voor de Geest (1 Korinthe 6:12-20).

Een verschil met de kleren van de priesters, die alleen gedragen werden wanneer zij ze voor hun taak gebruikten, is dat het lichaam de hele tijd gedragen wordt. Dit benadrukt het feit dat degenen die Jesjoea vertrouwen, geheel de tijd gelovige priesters zijn; opgeroepen zijn om heel de tijd voor de Heilige bereid te zijn!

Ambtsgewaden van heerlijkheid

Niet alleen wordt ons verteld dat de priesterkleren heilige gewaden zijn, we vernemen ook dat het gewaden voor heerlijkheid zijn. Het Hebreeuwse woord met "heerlijkheid of glorie" vertaald is *kavod*, כבוד. Zijn wortelbetekenis is sterk verbonden met het woord "zwaar". Wanneer dit woord gebruikt wordt i.v.m. met G'd, zinspeelt het op het feit dat de Heer vol en zwaar is, met een karakteristiek die heel Zijn schepping zou aansporen om Hem te aanbidden.

Voor wiens glorie waren de gewaden er? Waren zij er voor die van de priesters of voor de glorie van G'd? Misschien is het één met het andere verbonden. Als de mensen naar de priestergewaden keken en hun glorie zagen, waren zij het geschiktst om G'd te verheerlijken voor zijn wijsheid in het scheppen van zulke kleding. Het is zeer ernstig om de symboliek van de kleren te begrijpen om te appreciëren hoe zij aan G'd glorie kunnen brengen. Wanneer we zo doen, dienen we dezelfde hermeneutische principes toe te passen als we deden toen we de *Misjkan* bestudeerden.

De *B'riet Chadasjah* geeft veel meer commentaar op de plichten en de functies van de priesters, speciaal de Hogepriester. Er zijn echter erg weinig commentaren geschreven over de kleren die zij droegen. Wij worden overgelaten aan andere middelen om te proberen te bepalen wat de ambtsgewaden symboliseren. Vele boeken en artikelen zijn geschreven om de symboliek van de kleren te proberen uit te leggen, speciaal de gewaden van de Hogepriester. Eén dergelijk boek wordt "Garment for Glory and for Beauty" (Lawrence V. Tiller) genoemd - "Gewaden voor Glorie en voor Schoonheid". Velen bevelen dit boekje aan. Inderdaad bevat het vele kleinodden en is waardevol om te lezen. Zoals ook andere geschriften van overeenkomstige aard faalt het echter in onderscheid maken tussen de voorgestelde betekenis en het illustratieve doel van de tekst. Wanneer de Schrift ons specifiek vertelt dat een zeker voorwerp iets betekent, is het duidelijk dat we niet verder moeten zoeken. Maar wanneer de Schrift stil is, moeten we voorzichtig zijn. Het meeste wat we kunnen zeggen, is dan dat "zo en zo een goede illustratie geeft of een beeld van zo en zo". Kortom we willen alleen een pleidooi houden voor genade en zorgvuldigheid wanneer we een betekenis aan iets hechten waarover het Woord schijnt te zwijgen. Het is in deze geest dat we nu zullen voortgaan om commentaar te suggereren betreffende de priesters en hun gewaden. Wat er ook gezegd en geloofd wordt over de symboliek van de geheiligde kleding, we moeten nooit het feit uit het oog verliezen dat de priester de waardigheid en schoonheid afbeeldde die verbonden was met het dienen van G'd. Want 28:4 zegt dat deze gewaden "ten einde hem voor Mij als priester aan te stellen" zijn.

De éfod.

Het eerste kledingstuk van de priester, dat we in de tekst tegenkomen, wordt een "éfod" genoemd. Het woord "éfod" is voor ons een vreemd woord. Wij hebben geen enkel kledingstuk dat ermee vergeleken kan worden. Het is een directe vertaling van het Hebreeuwse woord אֶפֶד. Niet alleen is het woord zelf vreemd, maar "de etymologie van dit woord is onzeker" (C.F. Keil en F. Delitzsch). Onze passage beschrijft het voor ons alleen maar. Het vertelt ons niets over zijn symboliek, noch waren we tot relatief recente tijd in staat om iets van zijn symboliek uit andere oeroude Midden-Oostenkledij te bepalen. Echter, met de ontdekking in de late jaren 1920 van de Oegarittabletten in het huidige Ras Shamra, dicht bij de Syrische kust, hebben we nu een duidelijker

omschreven beeld van de betekenis van de *éfod*. Volgens Nahum M. Sama is er een verwante vorm van het woord "*éfod*" in het Oegaritisch, de Kanaänietische taal, gevonden:

"... waar het verwijst naar een of andere soort van dure togaofopperkleed... Het kan heel goed mogelijk een soort van gewaad geweest zijn, dat eens onder de bovenste klassen in het Midden-Oosten wijd verspreid was en dat uiteindelijk uit de mode raakte. Het ingeboren conservatisme in religieuze instellingen waakte in geestelijke kringen over zijn behoud alleen, waar het zich ontwikkelde tot een ambtsgewaad".

Zoals we uit dit citaat kunnen zien, werd een *éfod* door andere mensen dan G'ds priesters gedragen. Gideon bijvoorbeeld maakte een gouden *éfod* die Israël aanzette andere goden achterna te gaan (Sjofetiern/Richtereren 8:27). Daaraan toegevoegd, in I Samuël/Sjemoe'eel alef 21:9, was het zwaard van Goliat achter de *éfod* in het heiligdom te Nob.

De gewezen stof van de *éfod* was van dezelfde aard als die van de gordijnen en de voorhang van de *Misjkan*, "de innige verbondenheid tussen de Hogepriester en het Heiligdom aangevend". Bovendien ligt zijn belang hierin dat het al de vijf kleuren van de *Misjkan* bevat zowel als het feit dat dit het eerste in de tekst vermelde artikel van de kledij was.

De hoofdfunctie van de *éfod* schijnt te zijn dat hij de *avnei zikron* , אבני זכרון of de "stenen van herinnering voor de zonen van Israël" droeg. Dit waren twee op de schouderstukken van de *éfod* geplaatste stenen met daarop de namen van de twaalf stammen geschreven, zes op iedere steen. De *Thora* zegt dat hun doel was "zodat Aharon hun namen voor de Heer zal dragen als een herinnering" (28:12). Hertz legt uit dat hun doel "was de kinderen Israëls aan de eenheid in afkomst en eenheid van dienst aan de G'd van Israël te herinneren". Rashi suggereert dat de stenen daar waren, "opdat de namen van de twaalf stammen zichtbaar zullen zijn voor G'd en Hij hun gerechtigheid herinneren zal."

Tiller heeft echter een ander gezichtspunt. Hij beweert dat de schouderstenen van kracht spreken:

"Wat is een betere plaats voor ons dan te worden gedragen op de schouders van de Grote Hogepriester? Wanneer een herder een lam redt, draagt hij het op zijn schouders; zo is de oneindige kracht van de Messiaach in staat ons te dragen totdat wij de Hemelse kudde bereiken."

Het borstschild.

We komen vervolgens bij het borstschild. Dit is ook een erg ongebruikelijk voorwerp. Maar hoe vreemd het borstschild ook klinkt, zijn eigenaardigheid kan niet zo uitgesproken zijn als die van de *éfod*. Overeenkomstige gedragen borstschilden kunnen in andere oeroude culturen van het Midden-Oosten geweest zijn. Alan Cole merkt bijvoorbeeld op: " Dit is een rechthoekige gouden plaat, bezet met juwelen, hangend aan een gouden ketting: het was blijkbaar een borstversiering voor een plaatselijke koning - wat een treffend parallel in het bronzen tijdperk uit Babylon kan zijn."

Het doel van het borstschild was functioneel. Het droeg bij aan enige van de plichten van de Hogepriester. De Hogepriester werd beschouwd een middelaar tussen G'd en het volk te zijn. Aan de ene kant moest hij iets van de heiligheid, glorie en pracht van de Eeuwige naar het volk brengen. Aan de andere kant moest hij de zondige mens bij de Heer vertegenwoordigen. Hier volgt hoe het borstschild hem hielp om dit te doen. Het borstschild had erachter een zak van ongeveer 58 cm² en bedekte het hart, wat ons brengt bij dat wat het hart van de zaak is! Er waren twee kenmerkende hoofdpunten. Ten eerste, aan de voorzijde van het borstschild waren twaalf edelstenen geplaatst met de namen van de zonen van Israël erin gegrift, allen vakkundig in goud gevat. Het tweede kenmerkende hoofdpunt van het borstschild was een zakje met de *Oeriem* en de *Toemiem*.

Als we elk van deze kenmerkende hoofdpunten onderzoeken, zullen we duidelijker inzicht krijgen in hoe de Hogepriester als de middelaar tussen G'd en de mens functioneerde.

De mooie edelstenen.

Eerst naar de stenen kijkend, zien we een diep gegraveerd kenmerk met symboliek - letterlijk! Deze stenen waren allen kostbaar en mooi met de namen van elk van de zonen van Israël er op gegraveerd. Zij werden gerangschikt in vier rijen van drie stenen elk. Volgens Rashi: "De volgorde van de stamnamen op de stenen was gelijk aan de volgorde waarin zij geboren werden."

De symboliek van de stenen op het borstschild is voor ons gedeeltelijk uitgelegd in 28:29 dat zegt dat Aharon de namen van de kinderen Israëls in het borstschild voor bijzondere beslissingen op zijn hart zal dragen wanneer hij de Heiligste Plaats binnengaat voor een eeuwige herinnering voor de Heer. Aldus

schijnt het dat het doel van deze stenen overeenkomstig is aan dat van de schouderstenen, alleen zijn deze over Aharon's hart. Hertz die B. Jacob citeert, biedt zijn inzichtelijk commentaar: "De stenen op zijn hart zijn Aharon's stil gebed naar G'd uit naam van zijn gehele volk." Het boek van de Hebreëen stelt specifiek de functies van de Hogepriester met wat Jesjoea voor ons zondaars deed/doet. Hij wordt de Middelaar genoemd (8:6). En Hij is altijd voor dé Heer in de *Misjkan* in de hemelse gewesten, in onze naam bedienend. In dat licht suggereert Tiller dat de stenen kunnen symboliseren dat de Messiach "voortdurend onze namen draagt als Hij in de tegenwoordigheid van G'd voor ons de dienst verricht." Daar Aharon's stenen kostbaar en mooi waren, kan het ons leren dat de Heer ons kostbaar en mooi beschouwt, als nieuwe scheppingen die Hij van ons maakte. Dat spreekt over onze echte identiteit als iemand wiens oude mens gestorven is en die nu leven van boven heeft.

De Oeriem en de Toemiem.

Het tweede hoofdkenmerk van het borstschild is dat hij een zak bevat waarin de *Oeriem* en de *Toemiem* worden geplaatst. Dit illustreert een andere hoofdfunctie van de Hogepriester. Precies zoals de stenen de Hogepriester afbeeldde die ons voor de Heer vertegenwoordigde, zo beeldde de *Oeriem* en *Toemiem* één weg van G'd naar ons af die de Hogepriester vertegenwoordigt.

De *Oeriem* en *Toemiem* waren twee stenen in de zak achter het borstschild geplaatst. Zoals de *Thora* zegt, wordt dit kledingstuk het "borstschild van oordeelvelling" genoemd. De *Oeriem* en de *Toemiem* gaven het die functie. Dit waren twee "orakelstenen" door middel waarvan G'ds oordeelvelling bekend kon worden gemaakt. De betekenis van de woorden *Oeriem* en *Toemiem* (אֲרִיִּים en תְּמִיִּים) is respectievelijk "lichten" en "volmaaktheden". Zij werden gebruikt als zoiets om een lot te bepalen, als iets waardoor "licht" van de Heer op een hangende beslissing kan geworpen worden of wat Zijn wil (een volmaaktheid) voor een speciale zaak is. Met andere woorden, zij brachten een beetje van G'ds oordeelvelling en wijsheid naar beneden, naar de behoeftige mens. I Samuël 14:41 geeft misschien het duidelijkste voorbeeld van hoe deze stenen gebruikt werden om G'ddelijke begeleiding te bepalen. De Septuaginta, LXX, vertaalt deze passage op een meest onthullende wijze. Het zegt bij I Samuël 14:41: "Waarom heeft U niet geantwoord naar Uw dienaar vandaag? Indien deze navraag te wijten was aan mijn zoon Jonathan of aan mij, O Heer, G'd van Israël, toon *Oeriem* en indien U zegt dat het was te wijten aan Uw volk Israël, toon *Toemiem*."

We moeten bekennen dat iedere keer als we over de *Oeriem* en *Toemiem* lezen, we aan iets erg mysterieus denken. Terecht ook. Want Hertz vertelt ons dat: "Geen toevlucht tot de *Oeriem* en *Toemiem* wordt na de dagen van David vermeld. Zij blijven één van de duisterste voorwerpen met het Hoge Priesterschap verbonden."

Er is één Hebreëus punt dat we nog zouden moeten beschouwen. Er is een bepaald lidwoord (ר) gebruikt voor zowel de *Oeriem* als ook voor de *Toemiem* en ook voor de *éfod*. Dit betekent dat wanneer Mosje deze instructies geeft, er al een referentiepunt geweest kan zijn. Zij kunnen in die tijd al in gebruik geweest zijn. Echter, interessant genoeg: "Er is geen melding dat zij ooit in gebruik geweest zijn in een afgodische kontekst. Zij zijn in het exclusieve bezit van de priester en worden altijd uitgevoerd terwille van de leider van het volk in zaken van nationaal belang" (Sarna).

De toga of het opperkleed.

Het volgende kledingstuk in de tekst is de toga of het opperkleed. Het werd het "opperkleed van de *éfod*" genoemd, niet omdat zij één stuk waren maar omdat "de *éfod*, die over het opperkleed gedragen werd, het netjes hield door middel van zijn gordel."

Er waren twee kenmerken aan het opperkleed. Het eerste was de kleur - die zullen we later in dit commentaar bespreken. Het tweede waren de belletjes en de granaatappelen aan de zoom van het opperkleed. Laten wij ons nu op deze ongebruikelijke voorwerpen richten.

De belletjes.

Het doel van de belletjes wordt voor ons duidelijk in de tekst. Deze zegt betreffende het opperkleed: "Zij moeten op Aharon zijn om te bedienen. Hun klank zal worden gehoord wanneer hij het heiligdom binnengaat voor de Heer en wanneer hij het verlaat, zodat hij niet sterft" (28:34,35). De tekst zegt dat de aan het opperkleed gehechte belletjes de mensen hielp te weten dat de Hogepriester bediende. De bedoeling schijnt te zijn dat: "Het gehele volk henzelf opgaf voor gebed en berouw, terwijl de Hogepriester in het Heilige der Heilige binnenstapte om in hun naam dienst te doen." Door vervolgens zijn bewegingen in het Heilige der Heilige na te gaan, "konden zij weten dat zijn offerande

geaccepteerd was en dat hij niet doodgeslagen was."

De *Talmoed* biedt een andere uitleg aan. Er is een samenvatting van enige symbolische interpretaties van de priesterklederen in Zebahim 88 b. Hij zegt: "Daar offerandes verzoening doen, zo doen ook de priesterlijke ambtsgewaden verzoening." De jas verzoende voor bloedvergieten, de korte broeken voor ontucht, de mijter voor arrogantie, de gordel voor onreine meditaties van het hart, het borstschild voor veronachtzaming van burgerlijke wetten, de *éfod* voor afgoderij, de voorhoofdsplaquette voor onbeschaamdheid en het opperkleed met belletjes voor laster, omdat het zegt: "laat een artikel met geluid komen en verzoenen voor een vergrijp in geluid." Hieruit schijnt het dat de rabbi's de echte door de Hogepriester in het Heilige der Heilige gedragen ambtsgewaden op Jom Kippoer op een of andere manier beschouwen betrokken te zijn met het doen van verzoening. Wij accepteren hun zienswijze niet. Maar we dachten dat het interessant was om dit erover te vernemen.

De granaatappeltjes

De tekst in Sjemot geeft ook aan dat tussen de belletjes kleine namaakgranaatappelen waren geplaatst. Enkelen denken dat hun doel was om de belletjes te helpen om geluid te maken. Anderen zien symboliek in hun aanwezigheid. Bijvoorbeeld Cole ziet vruchtbaarheid in hen. Anderen zien de *Torah*. Hoe kunnen we de *Torah* in de granaatappelen zien? Ons wordt verteld dat elk van de granaatappelen precies 613 zaden bevat (Ofschoon wij ze nooit hebben geteld. Misschien kan jij dat, of vervul, of schaf deze interpretatie af) Dit kenmerk herinnert ons aan de *Torah* omdat ons door de rabbi's verteld wordt dat er 613 geboden of mitzvot in de *Torah* zijn. Indien dit waar is, dan zouden de granaatappels voor ons het feit afbeelden dat de Hogepriester op zijn kleding een constant herinneringsteken aan de *Torah* droeg.

Kunnen we de vrijheid hebben om de mening van een tamelijk onbekende maar deskundige commentator van de *Thora* - mijn vrouw D'vorah Berkowitz - te presenteren? Zij heeft een fascinerend gezichtspunt over de granaatappels. We hadden in Amerika, waar we woonden voordat we naar Israël en Nederland verhuisden, nog nooit een granaatappel gezien. Dan op een jaar, vele jaren geleden, toen zij over de traditie las om een niet zo bekend fruit op tafel tijdens *Rosj Hasjannah* te brengen, merkte zij een vreemde vrucht in de kruidenierswinkel op, zich afvragend wat dat was. Zij dacht: "Dit zou goed zijn voor *Rosj Hasjannah!*" Dus hadden we op die *Rosj Hasjannah* voor de eerste keer granaatappel. Toen we de granaatappel openden, was zij onmiddellijk verrast over wat zij zag. Er waren binnenin hopen nietige witte zaden. Bovendien werd zij getroffen door het feit dat elk puur wit zaad bedekt was in doorschijnend rood en dicht bij elkaar opeengepakt en compleet omgeven door het rood. Voor haar was dit een volmaakt *Thorabeeld* en daarom volledig geschikt om aan het Hogepriesterkleed te worden gehecht. Hier is wat zij zag: "De pure witte zaden beelden ons uit, perfect in de Messias. Elk zaad was met rood bedekt, wat het bloed van het Lam afbeeldde. Aldus zag zij een prachtig beeld van de nieuwe schepping in de Messias. Precies zoals de zaden puur wit waren, zo zijn allen die gelovigen in Jesjoea zijn, we worden opnieuw gemaakt en zijn rechtvaardig verklaard (Romeinen 5:19; 2 Korinthe 5:22). Als nieuwe scheppingen zij we nu heilig en zonder smet in de Messias. Toen Hij ons deed geloven in de Messias, veranderde G'd ons volledig van zondaars in heiligen! Dit wordt afgebeeld door de witte zaden. (Wit vertegenwoordigt reinheid) Het is niet alleen maar dat G'd ons als rein ziet, noch is het alleen maar als ofschoon de Heer ons met reinheid kleepte (ofschoon Hij zo deed zoals later zal worden aangegeven door de tuniek). Het is meer! Eén van de basiswaarheden van het Goede Nieuws van Jesjoea is dat in werkelijkheid de nieuwe schepping puur, rechtvaardig en heilig is! Wij zijn waarlijk veranderde mensen! Het is waar dat we vlees hebben waarin werkelijk actieve zonde woont. Maar Kolosse 2:11-12 vertelt ons dat ons vlees besneden is of van ons is afgesneden, het nieuwe ons. Wij zijn waarlijk nieuwe scheppingen! Aldus beelden de zaden, die al de *Thora* uitbeelden, ook het nieuwe ons af, die niet alleen de levende Thora, Jesjoea, de Messias hebben, wonend in onze levens. Maar één van de kenmerken van de nieuwe schepping is ook dat de *Thora* op onze harten geschreven is (Jeremia/Jirmejahoe 31;33)! , Tenslotte merkte D'vorah ook op dat de witte zaden totaal verzwolgen waren in rood. Dit was voor haar een prachtig beeld van het feit dat het alleen via het zijn in de Messias en bedekt met Zijn bloed is dat wij nieuwe scheppingen geworden zijn.

De voorhoofdsplaquette.

Verder in de *parasjah* voortgaand, komen we vervolgens bij de voorhoofdsplaquette. De tekst (28:37 en 39) beschrijft dit hoofddekseel door het woord, *mitsnefet* - מצנפת. Dit is een Hebreeuws woord dat "een winding" betekent. Daarom zou het meest waarschijnlijk een of andere soort "tulband" geweest zijn. Vele vertalingen

noemen het een "mijter". Deze laatste vertaling is misleidend omdat velen van ons aan een grote puntige hoed denken zoals die welke de Paus draagt. Uit de beschrijving in het Hebreeuws schijnt het dat dit niet het geval was met de Hogepriester. In plaats daarvan droeg hij een of andere soort van een prachtig gewonden tulband op zijn hoofd met de gouden hoofdplaat op zijn voorhoofd. Zoals de andere kledingstukken tot dusver schijnen er voor deze éne twee belangrijke kenmerken te zijn.

Heilig voor - יהוה

Het eerste kenmerk van het hoofddeksel is de gouden hoofdplaat met de woorden "Heilig voor de Heer" gegraveerd. Toen Aharon de Heiligste plaats binnenging om ter wille van Israël te bedienen, droeg hij met zich die inscriptie van zowel zijn alsook Israël's positie. Tilier breidt dit verder uit en suggereert dat: "Toen Aharon voor de Heer stond, ten volle getooid in heel zijn luisterlijk gewaad, keek G'd naar deze Gouden plaat, naar Zijn Naam Heiligheid naar voren flitsend en Hij accepteerde het volk." Het tweede punt is tamelijk duister. Het zegt in 28:38 dat de voorhoofdsplaquette: "op Aharons voorhoofd moet zijn; dan zal Aharon de overtredingen ten aanzien van de gewijde zaken en wel ten aanzien van alle geheiligde gaven die de kinderen van Jizraël zullen wijden, op zich nemen; deze moet dus steeds op zijn voorhoofd zijn opdat zij een welgevallen bij de Eeuwige zullen vinden." (Dasberg vertaling) Wat betekent dit? Sommigen houden het erop dat dit functioneert als een middel voor verzoening. Anderen zeggen dat: "Zou er enige onvolmaaktheid zijn in de wijze van offerande, de Hogepriester neemt de verantwoordelijkheid ervoor." (Hertz en Rashi) Het is moeilijk om precies zijn volle betekenis vast te leggen. Het schijnt dat wanneer de Eeuwige instrueerde dat "Heilig voor de Heer (יהוה)" ingegrift op deze hoofdplaat moest zijn, Hij ook kan hebben aangegeven, dat G'ds heiligheid steeds op Aharon 's geest moest zijn.

P'til Techelet - פתיל תכלת

Het is interessant hoe deze hoofdplaat aan de tulband was vastgehecht. De tekst geeft aan dat er een blauwe koord aangehecht was om het aan de tulband te binden. Het schijnt te zeggen dat dit blauwe koord dwars over de voorkant van de gouden plaat liep. De Hebreeuwse woorden vertaald met: "blauwe koord" zijn *P'til Techelet* - פתיל תכלת. Dit zijn dezelfde woorden die het blauwe koord beschrijven dat in de kwasten, *tsiettsiets* van de *talliet* (gebedskleed) moest worden gebonden, vermeld in Bamidbar 15. We zullen later meer commentaar op dit blauw geven...

Koninkrijkheid.

Het is ook belangrijk om op te merken dat een *mitsnefet* een tulband was die ook een teken van koninkrijkheid was. Daar de Hogepriester enerzijds G'd bij het volk vertegenwoordigde, herinnerde zijn hoofddeksel hen eraan dat hun G'd de Koning der koningen is. Daar hij anderzijds ook het volk naar G'd vertegenwoordigde, herinnerde het Hogepriesterlijk hoofddeksel het volk eraan van wie zij in G'd waren - een koninklijk volk, G'ds koninkrijk van priesters. Koninkrijkheid is ook één van de betekenissen van de blauwe kleur in het koord dat de voorhoofdsplaat met de tulband bindt.

Hoofddeksels voor allen.

Onze passage in 28:40 leert dat al de priesters, de Hogepriester inclusief, hoofddeksels moesten dragen. De tekst vertelt ons dat er werkelijk twee verschillende soorten hoofddeksels waren, één voor de gewone priesters en een andere voor de Hogepriester. We hebben naar het hoofddeksel voor de Hogepriester gekeken. Dat woord was *misnefet*. Maar in 28:40 lazen we dat de gewone priesters hoofddeksels hadden die *migba'ot*, מגבעות, genoemd werden. Deze term wordt afgeleid van de wortel die gewoonlijk als een "heuvel" vertaald wordt. Met andere woorden, het hoofddeksel van de gewone priesters zag er letterlijk uit als een heuvel op hun hoofd! Daarom suggereren wij dat het een prachtige hoofdkap geweest kon zijn. Josephus voorziet ons echter van een andere beschrijving. Hij zegt dat dit hoofddeksel "... een niet-konische (een ietwat platte) kap was die slechts gedeeltelijk het hoofd bedekt. Het bestond uit een band van geweven linnen dat steeds rond het hoofd was gewonden en herhaaldelijk was vastgehecht aan een katoenen doek, die van de top naar beneden tot het voorhoofd hing om de hechtsels te verbergen".

De betekenis van de hoofddeksels schijnt tamelijk duidelijk: "De bedekking van het hoofd spreekt van onderworpenheid". Het zou daarom ook onze nederigheid voor G'd symboliseren. Het toont dat er Eén is die hoger is dan wij, die ons Hoofd is, de Messias! Het feit dat al de priesters een of andere soort hoofddeksel droegen, is één van de redenen dat religieuze Joden een kipa of een keppeltje dragen. We

weten niet hoe oud deze praktijk was, maar de *Talmoed* leert: "Bedek je hoofd opdat de verering van de Hemel op jou zal zijn". Bovendien leerden onze wijzen: "Het is de gewoonte om niet bloothoofds onder de hemelen te wandelen". Tenslotte, vanwege deze zinspelingen van de *Talmoed* geeft de Joodse denker, Rabbi Hayim Donin het volgende commentaar: Ofschoon nooit gewettigd door de Wijzen, strekt zich de gewoonte om niet op enige tijd bloothoofds te gaan - thuis, in de synagoge en naar buiten - uit tot verscheidene duizenden jaren terug in de tijd. Op vele manieren is het vandaag een merkteken van Joodse vroomheid geworden.

De tuniek

De tuniek komt als volgende in de tekst voor (28:39). Er wordt niet veel over dit kledingstuk gezegd, behalve één belangrijke stelling: "Je zult een linnen tuniek maken..." Het weefsel linnen zou wit geweest zijn. De tuniek is het kledingstuk dat het dichtst op het lichaam gedragen wordt. Uit deze informatie concluderen wij dat één van de mogelijke beelden die het voor ons schildert één van reinheid is. De Hogepriester die de mens voor G'd vertegenwoordigt, de witte tuniek dragend, doet ons eraan herinneren dat niemand de Heer met onzuiverheden (zonde) kan naderen.

Een stap verder nemend kunnen we ook zeggen dat de Hogepriester Jesjoea vertegenwoordigt, onze Grote Hogepriester die werkelijk rein en zonder zonde was. De *B'riet Chadasjah* zegt dat we in Zijn rechtvaardigheid gekleed zijn, juist zoals de Hogepriester een rein, wit linnen tuniek het dichtst op zijn lichaam had. Aldus is Jesjoea onze reine witte linnen tuniek! De Hogepriester droeg een gordel van kunstnaaldwerk om zijn witte tuniek. De Messias Jesjoea bleek volgens Openbaring 1:12-14 een gouden gordel om zijn gewaad te hebben.

Vergeet de korte broeken niet!

Het laatste kledingstuk dat de tekst vermeldt, is de "korte broek" (28:42). Het Hebreeuwse woord als "onderbroeken" vertaald, is *michnasei bad*, מכנס׳י־בד. Dit is van het woord, *michnas*, מכנס. In modern Hebreeuws is dit het gewone woord voor "broek", maar de meeste commentatoren voelen aan dat deze broeken werkelijk het ondergoed van de priester waren! In feite vertaalt het woordenboek deze woorden met "onderbroeken" in de zin dat zij "bedekken" of "verbergen". Ja, dan was het met de "vruchten van het weefgetouw" zelfs in het verleden druk!

De reden voor deze broeken, die "van de heupen tot de dijen" reikten (28: 42), was zedigheid. Zoals we al hebben opgemerkt was één van de betekenissen van het Hebreeuwse woord om "te bedekken". Zij waren ervoor om enig potentiële naaktheid te bedekken wanneer deze gewaden door de priesters werden gedragen. Dit is toegevoegd aan de normale standaards die de Heer in gedachten had. Cole suggereert dat "dit waarschijnlijk een reactie is tegen de rituele naaktheid in andere religies".

De zalving

Hoofdstuk 29 beschrijft de zalving of het wijding proces dat de priesters in hun taak zou installeren. Dit proces zal vollediger uitgelegd worden in een later commentaar.

Ambtsgewaden van pracht

We zullen dit wekelijks commentaar besluiten met enkele opmerkingen over de frase aan het begin van de *parasjah*, die zegt dat de priesterkledij niet alleen kleding van heiligheid en heerlijkheid waren maar dat zij ook gewaden van pracht waren. Een andere vertaling in de plaats van "pracht" is "schoonheid". Daarom droegen deze ambtsgewaden ook bij aan de schoonheid en het ontzag van het heiligdom.

Er zijn verscheidene manieren waarop de schoonheid van de priesterkleden wordt afgebeeld. Want één ding vermeldt deze passage: het opmerkelijke borduurwerk, stikwerk, weven en gedetailleerd handwerk. Maar tezamen met het bekwaam handwerk was het verven en de combinatie van magnifieke kleuren: goud, blauw, purper, scharlaken en wit. Deze vijf kleuren worden verscheidene keren door heel deze sectie herhaald. Bovendien worden dezelfde kleuren gebruikt om de *Misjkan* te maken. Aldus verbonden zij de priester aan de *Misjkan*, hij was een cruciaal en innig deel ervan. Natuurlijk is er veel symboliek in deze kleuren.

Goud

Goud is het zuiverste van alle metalen en is vaak gebruikt in verbinding met koninklijkheid. Aldus toont het dat de Hogepriester het priesterschap afbeeldde als koninklijk en G'd als de Zuivere.

Blauw

Sommigen beschouwen dat blauw (*techelet*, תכלת) de hemel en de Eeuwige in de hemelen

vertegenwoordigt. In de woorden van één rabbi: "*Techelet* betekent het mysterieuze. Het lijkt op de hemelen, de zee, die afstand en onbenaderbaarheid te kennen geven, dingen buiten iemands bereik en buiten iemands controle. Het drukt oneindigheid, onbegrenstheid en onmetelijkheid uit...Iemand kan in de diepte van de blauwe kleur een momentele glimp van de eeuwigheid ervaren."

Blauw kan ook koninklijkheid vertegenwoordigen. Zoals we al hebben opgemerkt, is *techelet* ook dezelfde kleur als één van de draden van de *tsiettsiet*, welke de Eeuwige ons zei te dragen op de vier hoeken van onze gebedskleden. Er is geen aanwijzing dat de Hogepriester *tsiettsiets* aan zijn kleren genaaid had. Maar hij had een lang opperkleed van blauwe stof (*techelet*). Aldus moet hij, wanneer mensen hem zagen, eruit gezien hebben als een wandelende *tsiettsiet*. Bamidbar 15:37-39 vertelt ons dat één doel van de *tsiettsiet* was om ons te herinneren de *Thora* te volgen. Daarom was de Hogepriester een wandelend herinneringsteken om het Covenant te volgen, te leven naar de *Ketoebah*, om de *Thora* te volgen.

Scharlaken

Scharlaken is een kleur die wordt gebruikt om ons te herinneren aan onze menselijke aard. Het Hebreeuwse woord voor rood is hetzelfde woord als voor *Adam* (אָדָם). Terwijl het Hebreeuwse woord in deze *parasjah* niet *adam* is, is de kleur echter wel overeenkomstig. Het is dicht tegen het rood aan. Door deze kleur te dragen vertegenwoordigde de Hogepriester de zondige mens voor de Heilige.

Purper

Deze kleur is een combinatie tussen de twee, blauw en rood. Zijn symboliek is moeilijk te bepalen. Misschien, zoals Tiller suggereert, voorkomt het een schril contrast tussen blauw en scharlaken. Het was ook de kleur van de koninklijkheid, daarin dat in de oudheid alleen de rijken het zich konden veroorloven om hun kleren met purper te verven. "Door heel de oude wereld, versierden koninklijk blauw en tyrisch purper de opperkleden van koningen, prinses en priesters."

Wit

We hebben al opgemerkt welke symboliek wit vertegenwoordigt.

Terug naar het huwelijk!

Nee, we kunnen dit onderwerp niet verlaten! De laatste opmerking die we in de *parasjah* willen delen, betreft het Hebreeuwse woord dat met "pracht" vertaald is, *tifaret* - תִּפְאַרֶת. Het is waar dat het schoonheid betekent. Maar het betekent meer. Hetzelfde wortelwoord wordt ook gebruikt in Jesjahoe 61:3,10 om naar een bruidegom te verwijzen! Specifiek verwijst het naar de mooie hoofdtooi die een bruidegom placht te dragen. Daarom is wat hier schijnt te worden ontvouwd dat de Heer de Hogepriester instrueert om eruit te zien als een mooi geklede bruidegom! Aldus zien we in *Parasjah Tetsaweh* de bruidegom zijn bruid Israël dienen in hun kleine huis, de *Misjkan*! Op zelfde wijze dient Jesjoea, de perfecte Bruidegom, voortdurend Zijn kostbare bruid (ons) in de Hemelse *Misjkan*.

J. H. ten Kate, 11 Februari 2003 (naar Berkowitz)